

F4

Vysoká škola
ekonomická v Praze
Fakulta informatiky a statistiky

fis.vse.cz

Kontextové informace: šetření EU – SILC, příjmy domácností a ohrožení chudobou v evropské statistice

Petra Švarcová
Katedra ekonomické statistiky
Vysoká škola ekonomická v Praze

Zdroje dat

– EU – SILC (European Union – Statistics on Income and Living Conditions)

- EU–SILC (European Union – Statistics on Income and Living Conditions) je šetření zabývající se zjišťováním životních podmínek ve všech státech Evropské unie, Švýcarsku, Norsku a Islandu
- Cíl šetření: získat data týkající se příjmů, sociálního vyloučení a životních podmínek domácností
- Statistická jednotka – domácnost
- Použitá data – rok 2012
- Použité proměnné – disponibilní příjem přepočtený podle modifikované stupnice spotřební jednotek OECD (rozdělení osob do decilů)

Stupnice spotřebních jednotek

Spotřebitel	Modifikovaná stupnice OECD (EUROSTAT)
1 dospělá osoba v domácnosti	1,0
Další dospělá osoba (včetně dětí od 14 let)	0,5
Dítě do 13 let	0,3

Hodnoty hranic decilů měsíčních disponibilních příjmů osob a různých typů domácností v roce 2012 (Kč)

Decil	Jednotlivec	Dvojice dospělých	Dvojice se 2 dětmi
Spotř.jedn.:	1	1,5	2,1
1.	10 108	15 161	21 226
2.	12 016	18 024	25 234
3.	13 405	20 107	28 149
4.	14 763	22 144	31 002
medián	16 124	24 186	33 860
6.	17 694	26 542	37 158
7.	19 874	29 812	41 736
8.	22 808	34 212	47 897
9.	28 128	42 192	59 069

Základní aspekty měření chudoby v roce 2012

- Indikátor míry ohrožení chudobou je koncipován jako relativní míra odvozená od prostřední hodnoty – mediánu příjmového rozdělení v dané zemi.
- Hranice chudoby je stanovena jako 60 % národního mediánu disponibilního příjmů.
- Za ohrožené chudobou jsou tak považováni lidé v domácnostech, jejichž příjmová úroveň dosahuje méně než 60% hodnoty prostředního příjmu příjmového rozdělení.

Hodnoty mediánu disponibilních příjmů a hranice ohrožení chudobou pro vybrané typy domácností v roce 2012 (Kč/měsíc)

	Prostřední hodnota - medián	Hranice ohrožení chudobou (60% mediánu)
Jednotlivec	16 124 Kč/měsíc	9 674 Kč/měsíc
Dvojice dospělých	24 186 Kč/měsíc	14 511 Kč / měsíc
Dvojice se dvěma dětmi do 13 let	33 860 Kč/měsíc	20 315 Kč / měsíc

Zdroj: ČSÚ - Životní podmínky/SILC 2013

F4

Vysoká škola
ekonomická v Praze
Fakulta informatiky a statistiky

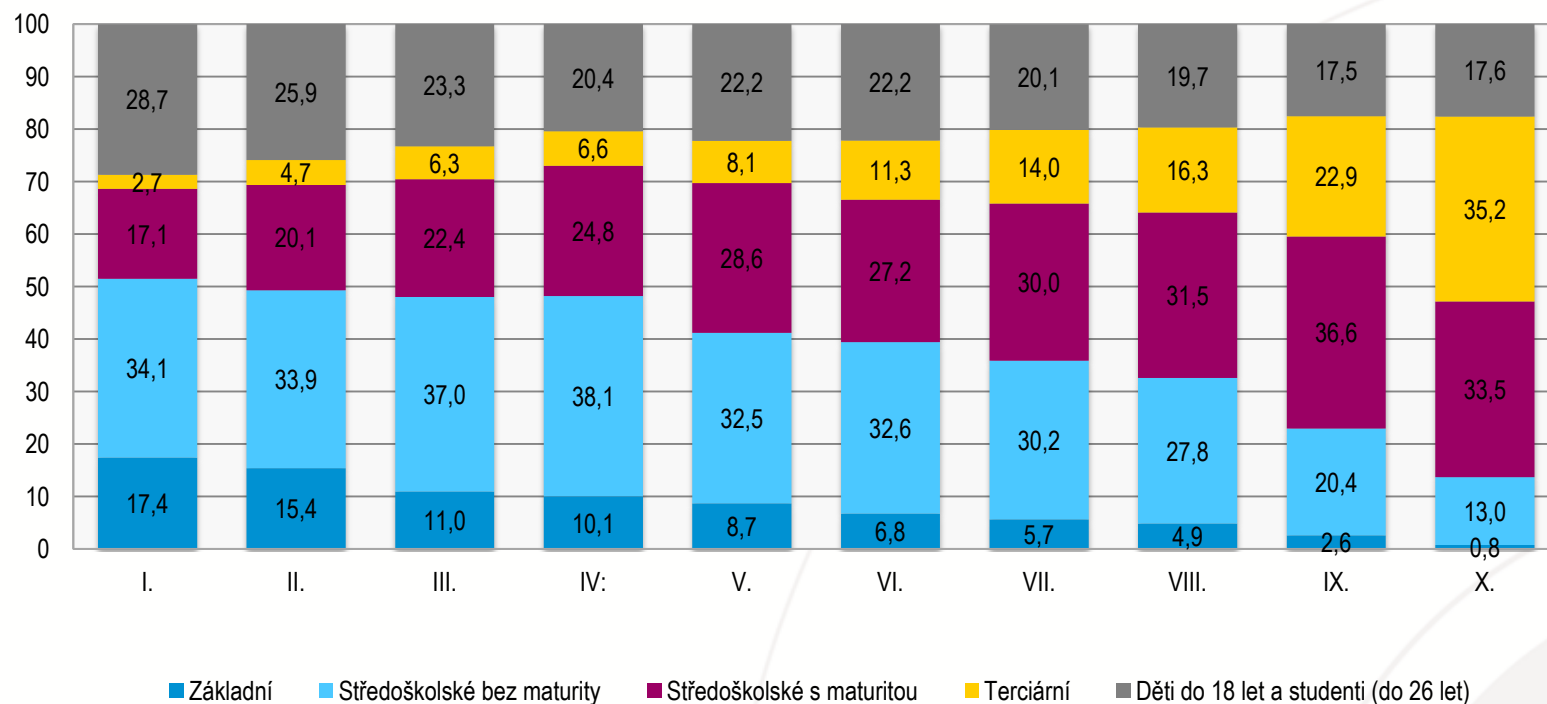
fis.vse.cz

Vliv vzdělání a vzdělanostní homogenity partnerství na ohrožení chudobou v roce 2012

„Lidé s vyšší vzděláním mají výrazně vyšší zastoupení ve vyšších příjmových decilech“

Rozdělení příjmů do decilů podle vzdělání v roce 2012 (%)

Rozdělení příjmů do decilů podle vzdělání v roce 2012

➤ **Osoby s nejnižším – základním vzděláním**

- nejčastěji se nacházejí v nejnižších příjmových skupinách – I. až III. decil (17,4 % osob v I. decilu)
- S rostoucím příjmem jejich podíl klesá
- V nejvyšší příjmové skupině tvoří pouze 0,8 %
- V X. decilu se jedná nejčastěji o ženy, starší 50 let, které jsou často ve starobním důchodu a bydlí ve vícečlenné domácnosti
- Podobná tendence vývoje jako u osob se středoškolským vzděláním bez maturity

➤ **Osoby s nejvyšším – vysokoškolským vzděláním**

- V I. decilu – pouze 2,7 % osob s tímto vzděláním
- Nejčastěji se jedná o ženy ve věku 25 – 49 let, které žijí ve vícečlenných domácnostech, pracují jako OSVČ nebo jsou jinak neaktivní osoby
- Nejvyšší vliv má vzdělání na umístění osob v posledním, X. decilu – podíl osob s terciárním vzděláním je 35,2 % - tj. 10 x vyšší zastoupení nežli v I. decilu
- Podobná tendence vývoje jako u osob se středoškolským vzděláním s maturitou

**„Chudobou více ohrožené skupiny jsou
ženy, mladiství a osoby se základním
vzděláním“**

Podíl osob pod hranicí chudoby v roce 2012 (%)

		Pod hranicí chudoby	Nad hranicí chudoby
Celkem		8,6	91,4
Pohlaví	muž	7,7	92,3
	žena	9,4	90,6
Věkové kategorie	do 17 let	11,3	88,7
	18 - 24	11,4	88,6
	25 - 49	8,1	91,9
	50 - 64	8,3	91,7
	65 a více	5,8	94,2
Nejvyšší dokončené vzdělání - skupiny	Základní	18,2	81,8
	Středoškolské bez maturity	9,8	90,2
	Středoškolské s maturitou	5,1	94,9
	Terciární	1,9	98,1
	Děti do 18 let a studující do 26 let	11,5	88,5

Podíl osob pod hranicí chudoby v roce 2012

- Chudobou jsou nejčastěji ohroženy
  - ženy (9,4 %)
  - Osoby do 24 let
  - Osoby se základním (18,2 %) nebo středoškolským vzděláním bez maturity (9,8 %)

„České páry – homogenní podle vzdělání“

Podíly párů podle vzdělání partnerů (%)

	Žena				
		Základní	Středoškolské bez maturity	Středoškolské s maturitou	Terciární
Muž	Základní	2,7	1,4	0,8	0,1
	Středoškolské bez maturity	6,7	23,6	14,8	2,0
	Středoškolské s maturitou	1,5	7,5	18,5	4,1
	Terciární	0,2	1,0	7,0	8,1

Podíly párů podle vzdělání partnerů

- Podle odhadů ze šetření Životní podmínky (SILC) existuje v České republice 52,9 % párů, kde mají partneři stejné nejvyšší dokončené vzdělání
- Dalších 41,5 % párů se liší maximálně o jeden stupeň vzdělání.
- Nejčastěji se v populaci vyskytují páry, kde mají oba partneři středoškolské vzdělání bez maturity (23,6 %) nebo středoškolské vzdělání s maturitou (18,5 %)
- Minimálně se vyskytují páry, kde by měl muž pouze základní vzdělání a žena terciární (0,1 %)

„Homogenita párů dle vzdělání zesiluje vliv vzdělání na ohrožení chudobou“

Riziko ohrožení chudobou párů (%)

		žena				Všechny čtyři kategorie dohromady
		Základní	Středoškolské bez maturity	Středoškolské s maturitou	Terciární	Celkem
muž	Základní	21,4	19,5	8,9	.	18,6
	Středoškolské bez maturity	6,7	9,1	4,1	1,1	6,8
	Středoškolské s maturitou	7,5	5,4	3,4	0,7	3,7
	Terciární	.	3,8	1,3	0,6	1,1
Všechny čtyři kategorie dohromady		10,3	8,5	3,4	0,7	5,5

Riziko ohrožení chudobou párů

- Riziko ohrožení chudobou představuje podíl párů pod hranicí chudoby v dané skupině ku celkovému počtu párů ve skupině.
- Chudobou nejméně ohrožené páry jsou ty, kde má alespoň jeden z páru vysokoškolské či vyšší odborné vzdělání
- Nejčastěji jsou chudobou ohroženy páry, kde mají oba partneři pouze základní vzdělání (21,4 %) popř. muž má základní vzdělání a žena středoškolské bez maturity (19,5 %)
- Nejméně jsou chudobou ohroženy páry, kde je alespoň jedna vysokoškolsky vzdělaná osoba. Kombinace vzdělání partnerů v partnerských domácnostech prohlubuje vliv vzdělání na míru ohrožení chudobou

F4

Vysoká škola
ekonomická v Praze
Fakulta informatiky a statistiky

fis.vse.cz

Děkuji za pozornost

20